

ARCADIA

Transformative climate resilience
by nature-based solutions in the
continental bio-geographical region

BARRIERER OG POTENTIALER FOR NATURBASEREDE LØSNINGER I DANSK LOVGIVNING

Work Package 5 Baseline

**Co-funded by
the European Union**

The transformative climate resilience by nature-based solutions in the continental bio-geographical region project has received funding from the European Union under the HORIZON-MISS-2022-CLIMA-01 call with Grant Agreement n. 101112737.

INDHOLDSFORTEGNELSE

ABOUT ARCADIA	3
ABSTRACT	4
INTRODUKTION	5
Naturbaserede løsninger	5
DANSK LOVGIVNING	7
Kystbeskyttelsesloven	7
Miljøbeskyttelsesloven	8
Naturbeskyttelsesloven	9
Planloven	9
Vandløbsloven	10
Vandsektorloven	11
Vandforsyningsloven	12
Jordforureningsloven	12
Landbrugsstøtteleven	13
Serviceniveaubekendtgørelsen	13
Omkostningsbekendtgørelsen	14
Råstofloven	15
EU LOVGIVNING	15
KONKLUSION	17
ANNEX 1	18

ABOUT ARCADIA

This report was developed as part of an action carried out within the Horizon Europe project ARCADIA - TrAnsformative climate ResilienCe by nAture-based solutions in the contInental bio-geographical region¹. The project ARCADIA is co-funded by the European Union under the call HORIZON-MISS-2022-CLIMA-01 of the Horizon Europe Programme; it started in January 2024 and lasts 54 months. The project activities are implemented by a consortium of 43 organisations from 9 countries.

Project summary and objectives:

It is demonstrated that Nature Based Solutions (NBS) efficiently and effectively contribute to climate adaptation. However, NBS need to be adapted locally and to be coherently chosen to assure sustainability and “no side effects”. To achieve this, ARCADIA will mobilize 8 European regions and communities – from Italy, Croatia, Austria, Denmark, Sweden, Bulgaria, Romania, Slovenia - to accelerate NBS adoption and assist them in accessing up-to-date, evidence-based actionable knowledge, guidance, knowledge-intensive tools and services, mutual learning, and networking opportunities.

The project will foster enabling conditions to accelerate regeneration using NBS, by analysing individual and socially determined perceptions of risks and solutions, and experimentally designing incentives and behavioural nudges fostering social acceptance and community actions. In ARCADIA, the definition of regional ambitions and of methodologies and approaches co-developed at consortium level, will be followed by the implementation of 15 co-innovation labs with the engagement of the interested communities and societal partners; the learning across policy areas will be exploited to up-scale the solutions in the regions, developing robust policy and economic tools (regulations, funding schemes, business models, investment tools).

Strategic objectives of the proposal are:

1. Co-design regional strategies to accelerate transformative adaptation, building upon and mainstreaming innovative, actionable NBS with demonstrated feasibility, effectiveness, and social value.
2. Assist and empower communities, public administrations, and businesses.
3. Stimulate collaborative knowledge building and transfer, developing capacities and capabilities.
4. Promote coherence and exploit synergies, value and production chains, and public and private spheres of business innovation.
5. Advance EU research & innovation agenda on NBS and EU Mission Adaptation.

¹ <https://cordis.europa.eu/project/id/101112737>

ABSTRACT

The purpose of this baseline survey is to map existing legislative barriers to nature-based solutions in Denmark and EU. This is with the aim of exchanging experiences and solutions to the experienced barriers across fields, partners and stakeholders. As well as with the desire to have a dialogue with relevant national and international authorities to meet the experienced barriers.

The mapping has been conducted by the WP5 working group in 2024 and is thus a snapshot of the barriers experienced in working with nature-based solutions in municipalities and water utilities.

In general, the relevant Danish legislation is perceived as sectoral, which is a barrier to a holistic approach underlying nature-based solutions. In addition, recent legislation sets rules for cost and socio-economic calculations for water supply companies, which has resulted in additional bureaucracy prior to choosing between traditional and nature-based solutions.

Only a few pieces of legislation, such as the Coastal Protection Act, the Water Supply Act and the Executive Order on Costs, have elements that the working group identifies as promoting nature-based solutions. These include rules on choosing both soft in addition to hard solutions, shifting the focus from pipe solutions to establishing solutions in collaboration as well as incorporating multiple functions beyond water management. Annex 1 (page 18) provides an overview of the mapping of legislation.

Generally, it is the working group's recommendation that Danish legislation ought to be updated, partly to promote nature-based solutions in climate adaptation and partly to ensure that the planning takes place in a holistic perspective in active dialogue with stakeholders.

INTRODUKTION

Dette notat er udarbejdet af partnerne i Model Region Fyn, som en del af projekterne ARCADIA og D4RUNOFF, som begge er finansieret af EU Horizon programmet. I ARCADIA projektets indledende fase har partnerne udarbejdet en baseline med det formål at kortlægge eksisterende lovmæssige barrierer for klimatilpasning, der berører implementering af blågrøn infrastruktur og naturbaserede løsninger, som defineres nedenfor. At kende partnernes erfaringer med lovmæssige barrierer er essentielt for en dialog mellem henholdsvis partnerne og relevante myndigheder om at imødekomme disse barrierer. Derudover anvendes kortlægningen som en del af leverancen 5.1.

Kortlægningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra de fem danske partnerorganisationer – Odense Kommune, VandCenter Syd, Region Syddanmark, Syddansk Universitet og Odense Fjord Samarbejdet – som gennem en møderække i fællesskab har drøftet lovgivningskomplekset for vandhåndtering, natur og miljø.

Naturbaserede løsninger

Naturbaserede løsninger er tiltag, der inspireres og støttes af naturen, der effektivt og robust adresserer udfordringer, så der opnås fordele for både mennesker og natur².

I lyset af en tiltagende trussel fra klima- og biodiversitetskriserne bør løsningerne i højere grad findes i sammenhæng. Det er en forudsætning for at løse samfundets største kriser, at der tages udgangspunkt i naturlige systemer og findes inspiration heri. Naturbaserede løsninger er et redskab, der taler for at anvende naturens potentialer og dynamikker som udgangspunkt for løsningerne, og dermed bidrager løsningerne til at håndtere og skabe muligheder for mere bæredygtige og robuste samfund. Naturbaserede løsninger kræver en holistisk og tværfaglig tilgang, hvilket sætter krav til de fagligheder som inddrages i udvikling og implementering. Arbejdsgruppen for denne rapport har identificeret en række generelle strukturer og tilgange, som opleves som barrierer for naturbaserede løsninger på overordnet plan:

Tilgangen til naturbaserede løsninger bør være tværgående og helhedsorienteret, men i offentlige forvaltninger er lovgivning og projektudvikling ofte baseret på silotænkning og er i bund og grund sektoropdelt³. Forvaltningen af vand er opdelt for spildevand, grundvand, overfladevand, kyst, vandmiljø m.m., hvilket hæmmer identificering af synergier og samarbejde på tværs af vandkredsløbet.

² Definition af naturbaserede løsninger udarbejdet af ARCADIA WP5, 2024 med inspiration fra [CONCITO](#).

³ [Mandag Morgen. "Danmarks miljø afhænger af 39 love, der kan spænde ben for hinanden". 15. juni 2024.](#)

Håndtering af regnvand er opdelt i såkaldt *hverdagsregn*, som vandselskaberne er ansvarlige for at aflede og behandle, mens såkaldt *ekstremregn* enten er kommunens eller de private grundejeres ansvar at håndtere. Denne opdeling er en begrænsning for vandselskabernes rolle i klimatilpasning, da det kun er inden for det definerede serviceniveau at vandselskaberne må finansiere klimatilpasning til håndtering af hverdagsregn.

I forvaltningen af lovgivning tolkes forordninger og lovgivningstekster mere eller mindre bureaukratisk. Udgangspunktet for lovgivningsteksten kan som udgangspunkt medvirke til gode rammer til fremme af naturbaserede løsninger, hvor fortolkning og senere bureaukrati omkring implementering kan begrænse slutresultatet.

Arbejdsgruppen har desuden drøftet integreringen af EU-lovgivning på klimatilpasnings-, vandhåndterings- og naturområdet, hvor der generelt er en manglende sammenhæng mellem dansk og europæisk lovgivning. EU-lovgivning er overordnet ikke implementeret tilstrækkeligt i dansk lovgivning. Dansk lovgivning har i en lang periode implementeret EU-lovgivning gennem tillæg eller en vurdering af, at særlig beskyttelse af natur og vandmiljø har været tilstrækkelig dækket af eksisterende eller mindre tilpasning af eksisterende dansk lovgivning. I flere tilfælde viser dette sig i dag at være utilstrækkeligt for at leve op til EU's regulativer.

I projektet *Blåt Danmarkskort*, som er finansieret af Dreyers Fond, kortlægges de samlede juridiske udfordringer i dansk lovgivning til opfyldelse af EU's regulativer på vand- og klimatilpasningsområdet. Et kommissorium er for nuværende ved at blive formuleret, hvorefter en juridisk ekspertgruppe vil udarbejde anbefalinger til en ny samlet vandlovgivning. I arbejdet forventes en anbefaling til, hvordan der bør "startes forfra" i et forsøg på at ensrette lovgivningen, integrere EU's regulativer, og på den måde sætte rammerne for helhedsorienteret vandplanlægning i fremtiden. Både Odense Kommune og VandCenter Syd er engageret i udviklingen af opdraget til opgaven og følger projektet løbende.

DANSK LOVGIVNING

I den følgende gennemgang behandles dansk lovgivning med indvirkning på vandhåndtering og implementering af klimatilpasning og naturbaserede løsninger. Arbejdsgruppen har fokus på om lovgivningen fremmer eller hæmmer naturbaserede løsninger.

Kystbeskyttelsesloven

Kystbeskyttelsesloven⁴ blev opdateret den 22. maj 2022, hvor kystbeskyttelse blev lagt ud til kommunerne gennem udmøntning i to bekendtgørelser. I forbindelse med EU's Oversvømmelsesdirektiv blev 10 risikoområder, hvor større skadeforvoldende oversvømmelse fra havet, fjorde eller vandløb anses for sandsynlig, heriblandt Odense Fjord, udpeget. Senere har Kystdirektoratet udvidet listen til 14 risikoområder. EU's Oversvømmelsesdirektiv er til dels integreret i dansk lovgivning gennem udvalgte sektioner i form af to koblede bekendtgørelser, hvoraf den ene har fokus på søer og vandløb og den anden på kyster og fjorde. Den selektive og kun delvise integrering af EU's Oversvømmelsesdirektiv i Kystbeskyttelsesloven betyder, at den danske lovgivning primært har fokus på, at klimaforandringer kan skabe problemer med oversvømmelser og erosion fra havet, som dermed er den eneste trussel, det er muligt at beskytte sig imod.

Kystbeskyttelsesloven tager udgangspunkt i nytte-gavn princippet, som har til formål at vægte hvem der primært har gavn af løsningen og derfor skal betale. Princippet giver også incitament til ikke at anlægge for store anlæg unødigt. Nytte-gavn princippet finder god anvendelse i mindre bebyggede områder, hvor fordel af tiltag kan afgrænses. I bysamfund er det langt mere komplekst, hvem der reelt har gavn af en løsning, og spørgsmål om betaling bliver ofte omstridt og svært at afgrænse. Hvis det lykkedes, kan processen selv i mindre bebyggede områder tage op mod 10 år at gennemføre.

Barrierer for NbS:

- Kystbeskyttelsesloven har til formål at beskytte mennesker og reducere risiko for oversvømmelse af ejendomme. Der må som udgangspunkt ikke etableres kystbeskyttelse, som kan skade udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område. Natura 2000 er en fællesbetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder gennem hele EU. Natura 2000 har en strengt beskyttet tilgang til bevaring og sikring af dyre- og plantearter samt naturtyper. Dette opleves i forvaltningen af kystbeskyttelse som en konflikt mellem statisk lovgivning til forvaltning af dynamisk kystnatur, i og med at kyster er i konstant forandring. I forvaltningen af Natura 2000 er der ikke et

⁴ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/705>

proportionalitetsprincip til stede, på trods af at andre aktiviteter også er til stede i områderne, og det er ikke muligt at integrere erstatningsnatur for Natura 2000.

- Særligt på Vestkysten anvendes sandfodring som tiltag mod erosion og tilbagerykning af kystlinjen, som naturligt forekommer på grund af kystparallel strøm bølger og kraftig vind. Sandfodring anses som en naturbaseret løsning, men selvom der er tale om sand, som pumpes op på revler eller strand, hentes materialet ofte langt fra området og skaber udfordringer for økosystemerne i området.

Potentialer for NbS:

- Kystbeskyttelsesloven opsætter en målsætning for, at der anvendes bløde løsninger frem for hårde konstruktioner. Dette betyder, at der kan blive stillet krav til valget af kystbeskyttelsesløsning for at gøre det lettere at udføre kystbeskyttelsen optimeret, langsigtet og give gode muligheder for en naturlig indpasning i landskabet. Det vil sige, at der ikke udelukkende må anvendes hårde løsninger i kystbeskyttelsen, som betondiger, men også bløde løsninger, som sandfodring, skal anvendes.

Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelsesloven regulerer miljøområdet og indeholder de overordnede og generelle krav til luft, vand, affaldshåndtering m.m. Loven skal medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet⁵. For vandhåndtering skal der søges om udledningstilladelse ved udledning af tagvand, vejvand, overfladevand fra befæstede arealer, oppumpet grundvand og rensede spildevand til vandløb, sø eller fjord. Spildevandsbekendtgørelsen beskriver, sammen med §32 i Miljøbeskyttelsesloven, hvad en spildevandsplan skal indeholde samt procedurerne for vedtagelse af en spildevandsplan. I Spildevandsbekendtgørelsen er der dog ingen skelnen mellem vandfraktioner, hvilket medfører at navngivningen bliver problematisk for håndtering.

Barrierer for NbS:

- Vandforsyningselskaberne har mulighed for og kendskab til relevante løsningsmetoder til håndtering af det terrænnære grundvand ved hjælp af naturbaserede løsninger, men inden for eksisterende lovgivning må forsyningselskaberne ikke indarbejde eller betale for sådanne tiltag. For nuværende må vandforsyningerne dræne højtstående grundvand i eksisterende byområder.

⁵ [Miljøbeskyttelsesloven \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk)

Ingen potentialer for NbS er identificeret i Miljøbeskyttelsesloven i forhold til vandhåndtering og naturbaseret klimatilpasning.

Naturbeskyttelsesloven

Arbejdsgruppens erfaring med naturbeskyttelsesloven⁶ er, at den kan være restriktiv i forhold til klimatilpasning og §3-beskyttede naturtyper. §3-arealer henviser til Naturbeskyttelseslovens §3, der beskytter en række naturtyper mod forringelser. Det er den mest udbredte danske naturbeskyttelse, som dækker omkring 10 procent af det danske areal⁷. Ordningen beskytter naturtyper som søer, vandløb, heder, moser, overdrev, ferske enge og strandenge. I områder udpeget som §3 er der i udgangspunktet forbud mod at ændre tilstanden. Derfor sætter loven markante begrænsninger for ny aktivitet⁸. Hvis der skal tages arealer ud af beskyttelsen, skal der findes erstatningsarealer, men der mangler klare retningslinjer for, hvordan natur- og klimatilpasningstiltag kan/skal kombineres, f.eks. hvor en ændring af tilstanden til mere naturlig hydrologi kan være positiv for en specifik naturtype men negativ for en anden naturtype.

Barrierer for NbS:

- Beskyttede naturområder under §3 opleves som rigid, når det handler om vandhåndtering. I forhold til omdirigering af regnvand, foranlediget af vandforsyningsselskaber, kan et resultat være en tilstandsændring af natur, hvilket kræver forudgående tilladelse.
- Komplexiteten og hierarkiet i naturtyper og artsbestemmelser, heriblandt bilag 4-arter, §3 og Natura 2000 m.m., konflikter med omlægning af lavbundsarealer til natur og arealer til tilbageholdelse af vand for at undgå oversvømmelse nedstrøms. En bredere definition af, hvad der udgør naturforbedring kunne være gavnlig i disse tilfælde.

Potentialer for NbS:

- Ved at samtænke tiltag for naturgenopretning og etablering af ny natur med genskabelse af naturlig hydrologi, som kan forsinke og tilbageholde vand i oplandet, kan klimatilpasning planlægges i kombination med naturgenopretningsprojekter.

Planloven

Den 1. februar 2018 trådte planlovens⁹ nye regler for forebyggende planlægning for oversvømmelse og erosion i kraft. Lovændringen gælder for kommune- og lokalplanlægning og

⁶ [Naturbeskyttelsesloven \(retsinformation.dk\)](#)

⁷ [Altinget, "Regeringen bøjer sig: Energiparker skal holdes ude af særligt beskyttet natur". 13. december 2023.](#)

⁸ Ibid.

⁹ [Planloven \(retsinformation.dk\)](#)

giver kommuner nye muligheder i arbejdet med at forebygge skader ved oversvømmelse eller erosion¹⁰. Det giver bl.a. kommuner mulighed for at stille krav til en byherre om at sikre, at der etableres afværgeforanstaltninger i de områder, som i kommuneplanen er udpeget som potentielle oversvømmelses- eller erosionstruede. Reglerne omhandler kun etablering af afværgeforanstaltninger, når der planlægges for nye byområder, fortætning af eksisterende by, tekniske anlæg der er truet af oversvømmelse eller erosion, eller ændret arealanvendelse. Reglerne er defineret som retningslinjer i kommuneplanens klimatilpasningsafsnit, og kan derfor kun nedarves i plansystemet, hvis den pågældende aktivitet vedrører lokalplan eller et kommuneplantillæg. I arbejdsgruppen ønskes en stærkere mekanisme til omlægning af byområder, som for fremtiden ikke skal anvendes til byområde, til omlægning til natur- og vandhåndteringsarealer.

Planloven opstiller de grundlæggende regler, offentlige myndigheder skal følge i planlægningen, men det er arbejdsgruppen oplevelse at Planloven ikke forhindrer dårlig eller uhensigtsmæssig planlægning.

Barrierer for NbS:

- Multifunktionel anvendelse af arealer hæmmes af planloven, hvor der kun planlægges for én anvendelse inden for et område, da man ifølge planloven ikke må dobbeltplanlægge.
- Det er ikke et krav i planloven, at der afsættes areal til vandhåndtering i kommuneplanen.
- I lokalplankatalog (§15 stk. 2.) er det muligt at fastsætte bestemte områder, hvor der i lokalplaner ikke må planlægges nybyggeri på grund af risiko for oversvømmelse. Der kan kun stilles krav til lokalplankatalog i begrænset omfang.
- Der kan ikke laves regulering af vandhåndtering uden for lokalplanområdet, f.eks. nedstrøms.

Ingen potentialer for NbS er identificeret i planloven i forhold til vandhåndtering og naturbaseret klimatilpasning.

Vandløbsloven

Som i Kystbeskyttelsesloven, tager Vandløbsloven¹¹ udgangspunkt i nytte-gavn princippet, hvor omkostninger for anlæg tilfalder dem, der har gavn. I tætbebyggede områder kan det være mindre gennemskueligt, hvem der drager direkte eller indirekte nytte af et givent tiltag.

¹⁰ [Klimatilpasning i kommuneplanen](#)

¹¹ [Vandløbsloven \(retsinformation.dk\)](#)

Barrierer for NbS:

- Det er ikke lovligt at ændre eller regulere vandløb uden vandløbsmyndighedens tilladelse. En fastlåst status for sikring af et vandløbs afstrømning konflikter i dag med ønsker om langsigtet planlægning for vandløbets fremtidige kapacitet. Det omfatter bl.a. habitater langs vandløb som i fremtiden forventes oversvømmede, hvor der opstår konflikt mellem statusbevarelse og fremtidsplanlægning.

Potentialer for NbS:

- Genåbning af et rørlagt vandløb er en regulerings sag under vandløbsloven. Som en naturbaseret løsning kan genåbning af rørlagt vandløb genskabe øget biodiversitet og grønne områder omkring vandløbet.

Vandsektorloven

Loven skal medvirke til, at vand- og spildevandsforsyningen drives på en effektiv måde, der er gennemsigtig for forbrugerne, og giver lavest mulige, stabile priser for forbrugerne. Loven skal desuden medvirke til at sikre og udvikle en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet, som tager hensyn til forsyningssikkerheden, klimaet og naturen¹². Arbejdsgruppen identificerer, at det er en barriere for arbejdet med højtstående grundvand, at forsyningerne f.eks. ikke må eje og drifte drænledninger.

Barrierer for NbS:

- Vandforsynings selskaber er underlagt krav om beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed for projektet med klimatilpasningsformål. I denne beregning inkluderes kun direkte og indirekte skader på markedsomsatte værdier i opgørelsen af skadesomkostninger, hvor merværdier i form af stigende huspriser nær grønne arealer og sundhedsomkostninger ikke indberegnes. I forbindelse med VandCenter Syds LAR-projekt med hastighedssænkning langs tre veje i Odense, udførte Toke Panduro, seniorforsker ved Aarhus Universitet, husprisberegninger på baggrund af tiltagene på de tre veje. I sammenligning med omkringliggende veje steg huspriserne med 15 procent. Vandselskaberne må ikke medregne oplevede merværdier for privatpersoner i den samfundsøkonomiske beregning.
- Der er konflikt mellem udmøntning af effektiviseringskrav for eks. overløb m.m. og kvaliteten af løsninger. Arbejdsgruppen oplever at kvaliteten af løsninger ikke er en prioritet, idet det kun er prisen der vurderes.
- Vandselskaberne er underlagt effektiviseringskrav, som spænder ben for implementering af NbS. Etablering af NbS-projekter er ofte billigere i anlæg end

¹² <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1693>

at der i arbejdet med klimatilpasningsprojekter tages hensyn til problematikken med påvirkning af nærliggende punktkilder til forureninger. Arbejdsgruppen forslår, at der for fremtidige projekter udarbejdes en "risiko-screening", der undersøger evt. påvirkning af punktkilder i nærliggende område og vurderer evt. ændring af spredningsmønstre for forureningen. Lignende vurdering burde udføres f.eks. ved stop af drikkevandsindvinding.

Ingen potentialer for NbS er identificeret i Jordforureningsloven i forhold til vandhåndtering og naturbaseret klimatilpasning.

Landbrugsstøtteleven

For nuværende involverer EU's landbrugsstøtteordninger¹⁵ fortsat dyrkning af lavbundsområder. Arbejdsgruppen foreslår at omlægge landbrugsstøtten til naturstøtteordning. Dertil bør støtten specificeres inden for bestemte områder og områdets potentialer, så de rette løsninger anvendes de mest hensigtsmæssige steder (se Kystvandsrådsrapport for Odense Fjord¹⁶).

Barrierer for NbS:

- Klimatilpasning er ikke tænkt ind i tilskudsmulighederne for landbrugsstøtteleven, og landmænd er nervøse for om en ændring af arealanvendelsen vil få konsekvenser for deres tilskud nu eller i fremtiden.
- Støtteordninger er siloopdelte og formål (biodiversitet, minivådområder, læhegn, skovrejsning m.m.) med de enkelte ordninger må ikke kombineres, selvom det er de samme arealer der er tale om.

Potentialer for NbS:

- Støtteordninger giver tilskud til minivådområder, initiativer til fremme af biodiversitet, skovrejsning m.m. Som nævnt ovenfor er ordningerne dog opdelte, hvilket ikke fremmer synergi på tværs af indsatser.

Serviceniveaubekendtgørelsen

Formålet med Serviceniveaubekendtgørelsen¹⁷ er at fastsætte et serviceniveau for håndtering af skybrud samt sætte den økonomisk ramme for klimatilpasning i kloakerede områder for vandforsyningselskaberne. Ud fra et ønske om at kontrollere vandselskabernes økonomiske forbrug skal den selskabsøkonomiske og samfundsøkonomiske hensigtsmæssighed

¹⁵ [Landbrugsstøtteleven \(retsinformation.dk\)](#)

¹⁶ [Kystvandsrådsrapport – Odense Fjord Samarbejdet](#)

¹⁷ [Serviceniveaubekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)](#)

dokumenteres for alle projekter. Der sker for øjeblikket en evaluering af Serviceniveaubekendtgørelsen.

Barrierer for NbS:

- Kommuner skal beregne de samfundsøkonomiske hensigtsmæssigheder ved brug af en statslig beregningsmodel, som viser at det generelt ikke kan betale sig at klimatilpasse.
- Som nævnt under Vandsektorloven er vandforsyningsselskaber underlagt krav om beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed for projektet med klimatilpasningsformål, som kun dækker markedsomsatte skader. Vi beregner ikke skader for husprisbevægelser, sundhed, at kunne komme på arbejde m.m.
- Arbejdsgruppen fremhæver at serviceniveaubekendtgørelsen ikke fremmer NbS, hvilket til dels er et udtryk for en meget bureaukratisk bekendtgørelse. Her er oplevelsen at der er sat en stopper for implementering i kommunerne, hvor man ønsker at undgå bureaukratiet i bekendtgørelsen.

Ingen potentialer for NbS er identificeret i Serviceniveaubekendtgørelsen ift. vandhåndtering og naturbaseret klimatilpasning.

Omkostningsbekendtgørelsen

Bekendtgørelsen omhandler spildevandsforsyningsselskabers omkostninger til klimatilpasning i forhold til tag- og overfladevand, som regulerer anlæg og implementering¹⁸. Den politiske aftale forud for bekendtgørelsen har opsat rammer, der fremmer NbS og blågrønne løsninger. Der sker for øjeblikket en evaluering af Omkostningsbekendtgørelsen, hvor Odense Kommune bidrager med erfaringer i evalueringsprocessen.

Barrierer for NbS:

- Jævnfør Omkostningsbekendtgørelsen skal det dokumenteres, at blågrønne løsninger er bedre i håndtering og/eller rensning af vand m.m. For traditionelle, grå løsninger skal der ikke dokumenteres effekt. Det ekstra bureaukrati i valget af blågrønne løsninger gør det modsatte af den politiske hensigt.

Potentialer for NbS:

- Omkostningsbekendtgørelsen kan være med til at fjerne vandselskabernes fokus på rør, i og med at bekendtgørelsen giver mulighed for at vandselskaberne f.eks. må eje kantstene m.m. Dertil må vandselskaberne samarbejde med alle slags aktører, så længe det kan dokumenteres, at samarbejdet sker med henblik på at håndtere regnvand.

¹⁸ [Omkostningsbekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk)

- Andre aktører må betale forsyningsselskaber for at gøre noget mere end regnvandshåndtering. Det kan f.eks. være en kommune, som vælger at betale for yderligere elementer i tillæg til forsyningsselskabets anlæg, så løsningen kan mere end regnvandshåndtering, og f.eks. indeholde et ønske om at højne serviceniveauet fra traditionel 5-10 år til f.eks. 15 til 25 års hændelser. Der er dog uklarhed omkring hvordan aftalerne gælder mellem grundejere og vandselskaber.

Råstofloven

Råstofloven¹⁹ omhandler ressourcer og begrænsninger af arealanvendelse, der kan hindre fremtidig udnyttelse af ressourcer. Det er både kommune og region, der er bundet af råstofloven og råstofplanen.

Barrierer for NbS:

- I et Klima-lavbundsprojekt skal omlægningen af et areal være permanent for at have mulighed for tilskud. Den permanente løsning forhindrer dermed fremtidig indvinding af råstoffer. Regionen sender derfor en udtalelse, at et givent klima-lavbundsprojekt ville være i strid med råstofloven. Sagerne behandles politisk.

Potentialer for NbS:

- De fleste råstofindvindinger (op til 80%) ender med at arealerne efterbehandles med henblik på at fremme natur. På den måde kan råstofindvinding være positiv i forhold til at håndtere vand, dog først efter indvindingsperioden. Her omlægges de fleste råstofindvindinger til natur og mange efterbehandlinger ender med, at der etableres en sø. Her er potentiale for synergier. Minus er, at man fjerner flere meter af den øverste jord, som tidligere fungerede som filter med stor nedbrydningskapacitet til forsinkelse og nedsivning af regnvand/overfladevand.

EU LOVGIVNING

Nedenstående skema giver overblik over lovgivning på EU-niveau, som er implementeret i dansk lovgivning, og som enten fremmer eller udgør barrierer for naturbaserede løsninger (NbS).

¹⁹ [Råstofloven \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk)

Lovgivning	Fremmer NbS	Barriere for NbS
<i>Oversvømmelsesdirektivet</i>		<ul style="list-style-type: none"> Oversvømmelse er et naturfænomen som ikke kan forhindres, men kan sandsynligvis mindskes i et betydeligt omfang. Lovgivningen kræver planlægning og udpegning af risikoområder. Hvis en kommune vælger ikke at udpege område, skal kommunen argumentere for valget.
<i>Havstrategidirektivet</i>	<ul style="list-style-type: none"> Indsatsprogrammet fra 2024 opsætter ikke mål for reduktion af klimapåvirkning, men forventes alligevel at have en effekt. Fokus er dog på CO₂ reduktion gennem brug af ålegræs og tang. Tang er ikke relevant i dansk sammenhæng. 	<ul style="list-style-type: none"> Arbejdsgruppen har ikke identificeret elementer, der fremmer NbS.
<i>Vandrammedirektivet</i>	<ul style="list-style-type: none"> Odense Pilot River Basin (2002-2027): LIFE-projekt som test for udformning af vandrammedirektivet. 	<ul style="list-style-type: none"> Danmark udpegede et stort antal (små) vandløb i sammenligning med resten af Europa. Meget ambitiøs tilgang, som efterfølgende har været præget af mangelfuld implementering. Flere modificerede render/ mindre vandløb er siden blevet fjernet fra udpegningen.
<i>Habitatdirektivet</i>	<ul style="list-style-type: none"> Formål at beskytte og bevare naturarealer som potentielt kan udbrede sig 	<ul style="list-style-type: none"> Statisk lovgivning til at forvalte dynamisk natur, dvs. at naturforbedringsprojekter kan bremses for at beskytte det eksisterende. Mange habitatbeskyttede områder er i dag landbrug, kirkegårde, by m.m. Dog er det ikke muligt at omlægge og ophæve udpegninger. Ikke muligt at arbejde med erstatningsnatur for Natura 2000 områder.

<i>Den fælles landbrugspolitik (CAP)</i>		<ul style="list-style-type: none"> Landbrugsstøtteordningerne giver anledning til nervøsitet for, hvordan omlægning eller ændring af arealanvendelsen vil få konsekvenser for landmænds tilskud på kort eller længere sigt. Fokus er på tilbageholdelse af næringsstoffer.
<i>EU Biodiversitetsstrategi for 2030</i>	<ul style="list-style-type: none"> Målsætninger om beskyttelse af 30% af EU's landareal og 30% af EU's havareal, heraf med mindst 10% strengt beskyttede områder. 	
<i>EU Klimatilpasningsstrategi for 2050</i>	<ul style="list-style-type: none"> Inkluderer målsætning om at fremme naturbaserede tilpasningsløsninger og gøre tilgangen mere tværsektoriel. 	

KONKLUSION

Rapportens kortlægning af lovgivning er udarbejdet af WP5 arbejdsgruppen i foråret 2024 og er således et forsøg på at give et øjebliksbillede på hvilke barrierer, der opleves i arbejdet med naturbaserede løsninger i kommuner og forsyningsselskaber.

Generelt opleves den relevante danske lovgivning som sektoropdelte, hvilket udgør en barriere for en holistisk tilgang til fremme af naturbaserede løsninger. Dertil har nyere lovgivning som opsætter regler for omkostnings- og samfundsøkonomiske beregninger for vandforsyningselskaberne resulteret i yderligere bureaukrati forud for valg af traditionelle overfor naturbaserede løsninger.

Kun få lovgivninger, som f.eks. Kystbeskyttelsesloven, Vandforsyningsloven og Omkostningsbekendtgørelsen har elementer, som arbejdsgruppen identificerer som fremmede for arbejdet med naturbaserede løsninger. Heri findes regler omkring valg af bløde fremfor hårde løsninger, at fjerne fokus fra rørledninger, etablere løsninger i samarbejde og fremme implementeringen ved at løfte flere dagsordener end vandhåndtering alene.

ANNEX 1

Overview of policy and effect on implementation of NbS:

	Generally promotes NbS	Generally impedes NbS
The Danish Coastal Protection Act (Kystbeskyttelsesloven)	+	x
The Danish Environmental Protection Act (Miljøbeskyttelsesloven)		x
The Danish Nature Conservation Act (Naturbeskyttelsesloven)		x
The Danish Planning Act (Planloven)		x
The Danish Act on Watercourses (Vandløbsloven)		x
The Danish Water Sector Act (Vandsektorloven)		x
The Danish Water Supply Act (Vandforsyningsloven)	+	x
The Danish Soil Pollution Act (Jordforureningsloven)		x
The Danish Agricultural Aid Law (Landbrugsstøtteloven)		x
The Service Level Agreement (Serviceniveaubekendtgørelsen)		x
The Executive Order on Costs (Omkostningsbekendtgørelsen)	+	x

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

**Co-funded by
the European Union**